

מדינת ישראל
הכנסת הראשונה

לר.

פרטיכל מישיבת ועדת חוקה, חוק ומשפט 10.10/א
שהתקיימה ביום ד' כ"ד באייר תשי"א (30.5.1951) בשעה 8.00

נוכחו חברי הועדה:
נ. ניר - היו"ר
ע. אסף
פ. בגין
מ. בן-עמי
ד. בר-רב-האי
ה. ברגר
י. בדר
א. ג'רג' זרה
ב. צ. דינבורג
י. הררי
ז. ורהפטיג
ת. טובי
ק. כהנא
י. כסה
א. לנקין
י. קליבנוב
א. ח. שאג
ז. שזר
א. תבורי

מוזמנים:
פ. רוזן - שר המשפטים
ח. צדוק - ממשרד המשפטים
ח. כהן - היועץ המשפטי
א. צידון - ממזכירות הכנסת.

היו"ר נ. ניר:
אני פותח את הישיבה.
רשות הדיבור למר ח. צדוק.

ח. צדוק:
ברצוני להקדים לדברי סקירה היסטורית קצרה על תולדות תחיקת החרום בארץ.

תחיקת החרום בארץ התחילה בשנת 1931, כאשר הוצא דבר המלך במועצתו (הגנה) מאותה שנה. דבר מלך זה העניק לנציב העליון את הסמכות להתקין תקנות, כפי שנאמר בנוכח דבר המלך, לשם הבטחת שלום הציבור והגנה על א"י.

מלך זה השימוש הראשון שנעשה בו/ היה באוקטובר 1933, כאשר בקשר עם הפגנות ערביות באותו זמן הותקנו בפעם הראשונה תקנות שעת חרום; התקנות שנשארו בתוקף רק במשך תקופה קצרה, כל זמן שהיו קיימות מהומות, או שהיה חשש למהומות.

תקנות אלה נחקרו בעיקר בשני דברים:
הן העניקו לשלטונות סמכות לאחזקת ~~האמצעי~~ בטחון שונים, כגון הכרזה עוצר
וכד' ~~הן קבעו הוראות~~ פליליות יותר ~~בקשר עם ענינים הקשורים~~ בכסחון, בעיקר
בנשיאת נשק ושימוש בנשק.

ביום 19.4.36, ביום בו פרצו מחדש מאורעות
באפץ, הותקנו מחדש אותן התקנות, ואלה הן תקנות שעת חרום 1936.

בשנת 1937, עם התפתחות המאורעות, מצאו כפי
הנראה שהיקף הסמכות להתקין תקנות שעת חרום שניתנה לנציב העליון בדבר
המלך של 1931 אינן רחבדי צרכיו ודבר. מלך ~~הוחלף~~ בדבר מלך חדש - דבר המלך
משנת 1937 המונה לפניכם. חראו כי כאן בסעיף 6(1) הסמכות העיקרית להתקין
תקנות היא הרבה יותר רחבה.

דבר המלך הזה שבא להרחיב את סמכויות הנציב-
העליון, יחד קיים בתוקפן את אותן התקנות משנת 1936 שתוקנו והוחמרו
מדי פעם את התפתחות המאורעות, ובשנת 1937 נוספה עליהן מערכת חדשה של
תקנות והן התקנות שהקימו את בתי הדין הצבאיים והעניקו להם את הסמכות
לשפוט אזרחים על עבירות בטחוניות מסוימות.

קיום התקנות האלה והשימוש בהן נמשך עד
שנת 1939 - שנת פרוץ מלחמת העולם. בשנה זו חקקו באנגליה את החוק הידוע
כחוק הסמכויות לשעת חרום (הגנה) 1939. לפי חוק זה הותקנו גם בארץ תקנות
הגנה משנת 1939 שהיו כמעט העתק של תקנות ההגנה שהותקנו לפי אותו החוק
באנגליה עצמה.

בתקנות ההגנה 1939 היו תקנות בטחוניות
ותקנות כלכליות. התקנות הבטחוניות שימשו בידי השלטונות בתקופת המלחמה
כמכסיר עיקרי בשטח הבטחון, ואף על פי שתקנות שעת חרום שמלפני המלחמה,
משנת 1936, לא בטלו והיו קיימות באופן מקביל לתקנות ההגנה המלחמתיות,
הרי מלבד ענין אחד - ענין הצנזורה, לא הופעלו בדרך כלל תקנות שעת חרום
בזמן המלחמה.

בחילת שנת 1944, עם חידוש מאורעות בפנים
הארץ, הופעלו מחדש תקנות שעת חרום משנת 1936; ובעיקר היה צורך בכך כאשר
עם סיום המלחמה, בשנת 1945, בוטל אותו החלק שבחוק ההגנה משנת 1939
שעסקו בעניני בטחון. עם תום המלחמה המצב המשפטי היה, שמתוך תקנות
ההגנה של שנת 1939 נשארו בתקפן רק אותן התקנות שעסקו בעניני כלכלה ומשק;
ותקנות אלה נמשך תוקפן עד היום כשינויים רבים, והן עדיין מעסיקות את
הכנסת מדי פעם כשמתעורר הצורך בהארכת תקפן.

בפני אחד המקרים של הארכת תוקף אנו עומדים
עתה, כאשר מתקרב תאריך ה-10 ליוני בו התקנות הכלכליות של שנת 1939
עומדות להתבטל.

המכסיר החוקי של פעולת השלטונות בשטח הבטחון
היו התקנות משנת 1936 אשר בשנת 1945 הותקנו מחדש כשינויים רבים ובהחמרות
ניכרות. משנת 1945 עד 1948, עד סיום השלטון המנדטורי בארץ, הוכנסו טוב
שינויים רבים והחמרות רבות. אנו קיבלנו בירושה את תקנות שעת חרום משנת
1945 באותו המצב כפי שהן היו בזמן סיום המנדט.

לסיכום חלק זה: תחיקת החרום היתה בתוקף
בתקופת המנדט, בצורה זו או אחרת. משך 17 שנה, היא שימשה
כחוקה הראשונה - משנת 1931 עד 1939 - בעיקר כמכסיר לפעולת השלטונות
נגד גורמים מסויימים באוכלוסייה הערבית. משנת 1939 עד 1944, כלומר בתקופת
המלחמה, התקנות האלה הושמו ב"מקרה" ולא הופעלו בשום סטח מלבד בשטח
הצנזורה. משנת 1944 עד שנת 1948 הופעלה תחיקה זו/נגד הישוב היהודי.
בעיקר

מאז הקמת המדינה נעשו בתקנות האלה כמה שינויים. **סעיף 11**
של פקודת הדרי השלטון והמשפט: תקנות אלה **עלולות בתוקפן** **אין בפקודת סדרי**
משפט

השלטון והמשפט **עדיין** בוטל פרק ט' של התקנות, **הוא הפרק**
הדן בעניני עליה. בחוק להסדר תפיסת מקרקעיו לסעת חירום בוטל פרק יא' של
התקנות, **הוא הפרק הדן בסמכויות להחרים מקרקעין ומטלטלין**. בחוק לביטול עונש
מלקות, בוטלה ההוראה המאפשרת השללת עונש מלקות על ידי בית-דין צבאי.

כל יתר התקנות מסנת 1945 עומדות עדיין בתוקפן.

מאחר שבזמן הקמת המדינה, בשנת 1948, לא היו כבר בתוקפן
התקנות הבטחוניות שבתקנות ההגנה 1939, הרי **אחת/שתי** משנת 1945 סימטו
מאז הקמת המדינה ועד היום כמקור **עיקרי** של סמכויות חירום בידי שלטונות
ישראל.

מהו תוכן התקנות האלה ביום? - אני מחלק את התקנות האלה
ל-8 חלקים, כלומר, אני מציין 8 ענינים בהם דנות התקנות, כפי שהן בתוקף
היום. ואלה הענינים:

- 1) הגבלות על חופש הפרט;
- 2) צנ זורה;
- 3) אמצעי בטחון כלליים;
- 4) בתי-דין צבאיים;
- 5) עבירות נוספות על החוק הפלילי הרגיל;
- 6) עונשים אדמיניסטרטיביים;
- 7) סמכויות עזר;
- 8) מצב צבאי. (כיום - "שטחים נחוצים לפיקוח")

אעמוד בקצרה על כל אחד מ-8 ענינים אלה.

1. הגבלות על חופש הפרט:

בפרק זה הכוונה היא לסמכות הנחונה לשלטונות הבטחון להטיל
הגבלות מסויימות על פרט. כלומר, הכוונה היא לצווים הניתנים
לא באופן קולקטיבי ולא לגבי שטח מסוים, אלא לגבי אדם פלוני מסוים.

התקנות מגדירות את הסמכות באופן רחב ביותר. **אחת**
לנקוט באמצעים אלה, אם יזדקק האדם שבין
הסמכות משוכנע שהדבר נחוץ לשם בטחון הציבור, הגנת המדינה, שמירה על הסדר
הציבורי, או **צרכי** התקוממות, מרד, או פרעות. תמצאו זאת בתקנה 108.

הסמכות הראשונה בתחום זה היא סמכות המעצר האדמיניסטרטיבי
לפי תקנה 111, - הסמכות לתת צו למעצר אדמיניסטרטיבי מאחד השעמים
הנ"ל מצויה בידי מפקד צבאי, החוק מחייב הקמת ועדה אשר סמכותה **היא להמליץ** המלצו
בפני השלטונות בקשר עם המעצרים. בית הדין העליון פסק בהודמנות מסויימת
שתוקפו של צו המעצר מותנה בקיום אותה הועדה בזמן שניתן הצו; אם לא
נתמנה ועדה לפני שניתן הצו, אין תוקף לצו.

בית המשפט

ידוע לכם שועדה כזו קיימת כיום והיא מורכבת **משופט/העליון**
מר דונקלבלום, חבר הכנסת צבי יהודה דניאל אוסטר.

ענין **אחד** לפני **מתן**
מלבד הועדה שהזכרתי לעיל, קיימת למעשה ועדה
צווי המעצר מיעצת לראש המטה הכללי בענין השימוש בסמכויות **הזו**.

ההגבלות האחרות על חופש הפרט שבפרק זה מצויות בתקנות 109 - 110 לפי תקנות אלה רשאי המפקד הצבאי להטיל על אדם, מאותם הטעמים שהזכרתי, הגבלות שאין בהם כדי מעצר אבל שיש בהם כדי הגבלת חופש האדם בדרגות השונות. לפי זה אפשר לצוות על אדם שלא יימצא באיזור מסוים, שיודיע על תנועותיו לשלטונות, שיגור באיזור מסוים, שלא יעתיק מקום מגוריו מאיזור זה, שיתצב מסטרה לעיתים מזומנות, שלא יצא מפתח ביתו בשעות מסוימות של היממה וכו'.

לפי תקנה 112 נתונה בידי שר הבטחון הסמכות, מאותם הטעמים, לצוות על גירושו של אדם. אותה הועדה המיעצת שבמסככות להטליץ לגבי השימוש במסכות למעצר אדמיניסטרטיבי, היא שטמטת לפי החוק גם ועדה מיעצת ומטליצה בענייני נווי גירוש, לפי תקנה 112. מי שנפגע על-ידי צו שניתן, רשאי לפנות לוועדה יבירה להטליץ בפני השלטון המוסמך בקשר לשנוי או ביטול הצו שניתן.

2. צ נ ז ר ר ה:

כיצוע הצנזורה נתון בידי הצנזורים המתמנים על ידי שר-הבטחון. הצנזורה היא בשני שטחים: צנזורה על פרסומים וצנזורה של דברי דאר.

כנוגע לצנזורה לגבי פרסומים, ובעיקר לגבי העתונות, ההוראות שתמצאו תחל מתקנה 86, הם אלה: - אין לפרסם עתון, אלא ברשות סאת הממונה על המחוז; הצנזור רשאי לצוות שחומר מסוים יוגש לו לבדיקה לפני הפרסום והוא גם רשאי לאסור פרסום של חומר מסוים, אם הוא סבור שיש לעשות כן מטעמים שבהגנת המדינה, בטחון וצבור או הסדר הצבור; הצנזור רשאי מאותם הטעמים לאסור יבוא של פרסומים. לפי התקנות הקיימות אסור לעתון להבליט או לפרסם את העובדה (להבליט ע"י זקום ריק ולפרסם ע"י ידיעה) שחומר מסוים פרסומו נפסל ע"י הצנזורה.

בידי הצנזורה מצויה סמכות להטלת עונשין בדרך אדמיניסטרטיבית והסמכות להחרים בית דפוס או להפטיק פעולתו של בית דפוס.

אלה הן ההוראות המטמטשות בסיס חוקי לצנזורה על פרסומים.

מאז דצמבר 1949 מתנהלת הצנזורה בתוך המסגרת של הבסיס החוקי הזה לפי הסכם בין שלטונות הצבא לבין באי כח העתונות המחייב שיקוף פעולה בין באי-כח העתונות לבין באי-כח השלטונות בכיצוע הצנזורה של העתונות. והרי נוסח ההסכם:

המטה הכללי
אגף/מחלק מודיעין
14/ש/13004
23 בדצמבר 1949.

יו"ר ועדת העורכים אגודת העיתונאים
שרות רוטשילד.

י ס ט כ ל
אגן הרמטכל
יחידת קשר לעתונות
ענזור צבאי

בעקבות השיחות שהתנהלו בין ועדת העיתונאים ובין נציג המטה הכללי, הנני להודיע לך שהרמטכל מטמכים לסדור חדש של הפעלת הצנזורה הצבאית לגבי העתונות.

מוסכם שהצנזורה תפעל לפי הקרוים הבאים:

1. מטרת הצנזורה היא למנוע הסתננות אינפורמציה בטחונית העשויה להועיל לאויב או להזיק להגנת המדינה.

2. הצנזורה מבוטטת על שיתוף פעולה מלא בין שלטונות הצבא ובין העתונות לשם השגת המטרה.

3. הצנזורה שסמסת מדריך לעתונות בכוון המטרה הזאת.
4. אין הצנזורה חלה על ענינים פוליטיים.
5. על סנת להגיע להבנה הדדית בין העתונות והמטה הכללי, תוקם ועדה אשר תרכב מנציג הצבא, נציג העתונות ונציג הציבור, לשם יעוץ בעניני צנזורה.
6. אין הצנזור מטיל עונש אלא מביא את טענותיו בפני הועדה והיא הטיעת נציגי המטה הכללי על העונש לפי החוק.
7. לפני החלטתו להגיש את הטענה חייב הצנזור לברר את האסמה אם עורך העתון או נציגו, הועדה גם תבחון חומר שנפסל לשם יעוץ לאישור הפסילה או לביטולה לאחר שמיעת הערותיו של הצנזור.
8. בבירור בפני הועדה מופיע הצנזור כתובע ואילו עורך העתון או נציגו כנתבע.
9. השגות על החומר שנפסל ע"י הצנזור יובאו בפני הועדה ע"י העתון המעוניין רק באישור ועדה כלכלית.
10. בדיון צריך להיות סהיר. הועדה תתכנס לא יאוחר מאשר 24 שעות לאחר הפניה אליה.
11. פעולתה של הועדה תהיה סודית והיא לא תהיה חייבת לתת הסברים בפומבי על החלטותיה.
12. המטה הכללי יקבל בדרך כלל כל החלטה של הועדה אשר הושגה ברוב קולות, אולם הוא משאיר לעצמו את הזכות לא לקבל את החלטה.
13. בצוע החלטות הועדות יהיה בידי ראש המטה הכללי או כל קצין אשר ימונה על ידו.

חיימה הרצוג - סגן אלוף

ראש מחלקת מודיעין.

השטח השני של הצנזורה הוא צנזורה על דברי דאר. הסמכות היא לצנזור ולמוסמכים על ידו לפתוח ולבדוק דברי דאר ולהטיל הגבלות על דברי דאר מן המדינה ואל המדינה, לבדוק סכתבים וכו' הנכנסים או היוצאים מהמדינה, ולצוות שבדיניהם ישלחו בדרך הדאר בלבד.

3. אמצעי בטחון כלליים:

ברצוני להקדים ולומר שפרק זה מופעל למעשה בתקופה האחרונה בתחומי המטטל הצבאי בלבד; אך בקשר עם המטרון הכללי היה צורך להפעיל כמה מן המסכונות האלה גם בשטחים אחרים של המדינה.

למה אני מתכוון באומרי "אמצעי בטחון כלליים?"

הכוונה היא למשל להוראות המסדירות תנועת אנשים וכלי רכב - אוסרות אותה או מטילות הגבלות עליה. תקנות 122-126 ו-79-82 דנות בנושא זה.

הסמכות הבאה היא הסמכות לקבוע אזורים מסויימים כאזורים סגורים ולקבוע איסור כניסה לאותו אזור או יציאה ממנו סלא ברטיון.

לפי פרק זה רשאי מר הבטחון להפסיק או להגביל בסמכות מסויימים סדור דואר או טלפון, מטעמי בטחון. המפקד הצבאי רשאי, מאותם הטעמים, לצוות באזור מסוים, לחקופה מסויימת, על סגירת עסקים, או אנשים המסרבים לפתוח עסקיהם. לפתוח את עסקיהם. לפי סמכויות אלה רשאי המפקד הצבאי להטיל איסור או הגבלה באזור מסוים על מכירת משקאות חריפים לאנשי בטחון או להסריז על מקומות מסויימים שהם מחוץ לחגום לאנשי צבא ומסטרה.

נוסף לאיסורים ולהגבלות הקיימים לפי החוק הכללי בעניינים הנוגעים לכלי יריה וחררי נפץ, רשאי מר הבטחון להטיל באזור מסוים הגבלות והחמרות נוספות בעניינים אלה.

4. בתי דין צבאיים:

כאן יש להבחין בין בתי דין של הצבא הקיימים לישן שיפוט חיילים. על עבירות נגד הממעת הצבאית ("קורט מרטל") ובין בתי דין צבאיים שבידם סמכות לשיפוט אזרחים על עבירות ידועות ("מיליטרי קורט"). אנו דנים עתה ב"מיליטרי קורט".

התקנות הנוגעות לבתי דין צבאיים הן מ-12 עד 56.

לפי התקנות הקיימות ישנם שני שיפוסים של בתי דין צבאיים שיפוס אחד: בתי דין של טלוסה; שיפוס שני - בתי דין של דן יחידי.

בית דין של טלוסה מתמנה על ידי ראש המטה הכללי ומורכב מטלוסה קצינים שאחד מהם צריך להיות בדרגת רב-סרן, או בדרגה גבוהה יותר. סמכות בית הדין היא לדון על כל העבירות לפי התקנות האלה, אלא שהתקנות מבחינות בין עבירות שבסמכות בלעדית של בית דין צבאי, והן: העבירות החמורות יותר שהעונש עליהן כולל עונש מוות, ובין העבירות הקלות יותר על התקנות האלה שהן בסמכות מגבילה של בית הדין הצבאי. להביא עליהן לדין

החשוב בדין בבית דין זה צריך להתקבל פה אחד. אין ערעור על פסק דין של בית דין צבאי של טלוסה; אבל, גם ההדטאה וגם העונש בעניינים איסור ראש המטה הכללי. גם אחרי האיסור אפשר להמתיק את העונש מדי פעם בפעם. כמובן שמעל לסמכות הזו ישנה סמכות החנינה של נשיא המדינה.

בית הדין של דן יחידי מתמנה אף הוא על ידי ראש המטה הכללי. הוא מורכב מקצין אחד. סמכותו מבחינת העניין, כלומר מבחינת העבירות שהוא מוסמך לדון בהן, היא כסמכות שהדין של טלוסה, אלא סמכות העניין שלו מוגבלת והוא יכול להטיל עונש שניתנים או קנס שניתנים ל"י. גם על פסק דין זה אין ערעור, והוא מוסמך הדין אינו שניתנים איסור.

לפי הידוע לי, אין מופעלים היום בתי הדין הצבאיים בהרכב של טלוסה. אבל, מופעלים היום בסמכותי המימשל הצבאי בתי דין של שחידדי. הסטיסטיקה שנמסרה לועדה על ידי מר המטפטים מתיחסת לפעולת בתי הדין האלה.

5. עבירות נוספות על החוק הפלילי הרגיל:

בתחום זה ישנה ל מידה סמכות של כפילות, ישנם כמה וכמה עניינים הנדונים גם בחוק הפלילי הכללי וגם בתקנות אלה. אלא, שההוראות הפליליות שבתקנות הן הוראות חמורות יותר מאשר ההוראות בחוק הכללי; גם העונש חמור יותר וגם היקף העבירה, מבחינת ההגדרה של יסודות העבירה, היא רחבה יותר.

אמתי, שהעבירות על התקנות הן מסני סוגים: אותו הסוג שהוא בסמכות בלעדית של בתי הדין הצבאיים ואותו הסוג שבסמכות כבלה.

העבירות שהעונש המכסימלי עליהן הוא עונש מוות הן: יריות על בני-אדם, הטלת פצצות מתוך כוונה לגרום מוות או חבלה, נשיאת נשק חם ללא רשות, והסתייכות לארגון או לחבר בני אדם אשר מחבריו עוסקים או מצעים את אחת העבירות שהזכרתי.

העבירות שהעונש שלהן ^{הוא} מאסר עולם הן: החזקת נשק ללא רשות, ייצור נשק ללא רשות, חבלה בכלי תחבורה ובסירות חיוניים אחרים או ברכוס של המדינה, הסתייכות לארגון העוסק באחד מאלה ולביטח מדי צבא או מדי מסורה ללא רשות.

עבירה שהעונש עליה ^{הוא} 7 שנות מאסר היא: אימונים צבאיים בלתי-חוקיים.

אלה הן העבירות העיקריות שבסמכות בלעדית של בתי הדין הצבאיים.

נבתי המשפט
העבירות שבסמכות מקבילה של בתי דין צבאיים/אזרחיים, ^{כללית} הסתייכות לארגון בלתי חוקי או השתתפות בפעולות של ארגון כזה; ארגון בלתי חוקי הוא ארגון שמטרתו מיגור השלטון החוקי בכוח הזרוע; חבלה ברכוש המדינה, מעטי טירור נגד נציגי השלטון, או ארגון שהוכרז עלי על ידי הממשלה כארגון בלתי-חוקי.

ישנו איסור לסמן או לצבוע כלי רכב בצורה שיראו כלפי חוץ ככלי רכב של הצבא או של המשטרה. אסור לאדם להציג עצמו כב"כ השלטון או להעמיד פנים שהוא ב"כ השלטון ולהפיץ הוראות המתימרות להיות הוראות מניתנו מטעם השלטון.

אסור לאסוף, להעביר או לפרסם ידיעות בנות ערך צבאי. אסור לייצר חומר נפץ בלי רשיון מאת השלטון. אסורה פגיעה בשרותים ציבוריים חיוניים, כגון: תחבורה, שלטון, תחנות כוח, שרותי-אספקת המים. אסורה תעמולה העלולה לפגוע בבטחון או העלולה להניא שוטרים או חיילים ממילוי תפקידם. אסורה רכישת רכוש ממסלתי מאת שוטרים, חיילים ועריקים. אסור השימוש באיומים, באלימות או בפגיעה ברכוש או בשם הטוב של אדם כדי להספיע עליו לעשות פעולה מסויימת או להימנע מלעשות פעולה מסויימת.

אלה הן העבירות הפליליות העיקריות על סני חלקיהן - החלק שבסמכות בלעדית והחלק שבסמכות מקבילה של בתי הדין הצבאיים.

6. עונשים אדמיניסטרטיביים:

אותם
אדבר רק על/עונשים אדמיניסטרטיביים... סאינס קשורים באחד הענינים שתיארתי קודם.

ישנה סמכות להפקיע בתים ולהרוס אותם כמעשה ענש על מעטי-טירור; ישנה סמכות להפקיע רכוש של אדם על השתתפותו במעשים כאלה; וישנה סמכות לחייב את התושבים של ישוב מסוים שמתושביו ביצעו מעטי אלימות, לאכסן ולכלכל כוחות מסורה נוספים בישובם.

7. סמכויות עזר:

כוותי לסמכויות עזר לביצוע הסמכויות שהזכרתי אותן קודם ובהן סמכויות לאסור, להכנס למקום מסוים לשם חיפוש, לערוך חיפוש בגופו של אדם, לדרוס זיהוי של אדם/להמציא לשלטונות ידיעות הקשורות בביצוע הסמכויות האלה. ולדרוס מאדם

הסמכות לאסור ללא פקודת מאסר ניימנת לכל שוטר ולכל חייל, אם הוא זושך באדם לעצור עבירה על התקנות האלה. במידה שהדבר נובע לסמכותו של שוטר, הרי המעצר הוא כמו מעצר ע"י שוטר בלי פקודת מעצר. במידה שהדבר מגיע לחייל, הדין הוא כמו מעצר שנעשה ע"י אדם פרטי.

חובבני שאינני צריך להרחיב את הדיבור על כל הסמכויות האחרות. גם הסמכות לחיפוש, למשל, בגופו של אדם בתובה לחייל ולשוטר. הסמכות להכנס למקום כדי לערוך בו חיפוש בתובה, לפי החוק, לקצין צבא או למי שאוסר על ידו, או לקצין משטרה או למי שאוסר על ידו.

8. מצב צבאי:

אם זוכרים את המקרים בהם הוטל מצב צבאי בימי שלטון המנדט. ההוראות העיקריות הן, שהסמכות להטיל מצב צבאי על שטח מסוים קיום היא בידי שר הבטחון; עם הטלת מצב צבאי נסגרים מסדרי הממשלה, גתי המשפט האזרחיים, הבנקים, שירותי הדואר, הטלגרף והטלפון; אין יוצא ואין בא; ולכל חייל נתונה הסמכות אסור החוק בדרך כלל מעניק לשוטר.

לסיכום ברצוני להביא לידי הועדה עוד שני עניינים.

הענין הראשון הוא: כיצד יש לקרא את התקנות האלה כיום? אתם בתקלין התקנות אלה במונחים שאין להם טעמות במצב הקיים כיום במדינת ישראל ויש לקרא את התקנות האלה, כפי שהחוק אוסר, בשינויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה; יש לקרא "ישראל" במקום "פלסטינה" ויש לקרא "צבא ההגנה לישראל" במקום "צבאות הוד מלכותו", ועוד שינויים כיוצא באלה.

בנוגע לסמכויות ברצוני להוסיף כי לפי סעיף 14 של פקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948, סמכויות הנציב העליון עברו לממשלה כולה. המטטלה דשאית לפי אותה פקודה להעניק סמכויות לחבריה; ואמנם היא העבירה לשר הבטחון את סמכויותיה לפי התקנות האלה. התוצאה היא כי בכל מקום שכתוב "הנציב העליון" יש לקרא עתה - "שר הבטחון".

באחד החוקים המאוחרים יותר של מועצת המדינה הימנית נאסר, שכל שר יסאי ליטול לעצמו סמכות הנתונה לאחד הפקידים במסגרת חוק הנתון לביצועו. שר הבטחון משמש איפוא לא רק בסמכויות הנציב העליון, אלא הוא יכול גם ליטול לעצמו כל סמכות אחרת לפי תקנות אלה.

ברצוני להביא לפניכם 4 בעיות הקשורות בתוקפן של התקנות האלה, ושל דבר המלך במועצתו הטובה לפניכם, בעיות אשר הוכרעו ע"י בית המשפט העליון של המדינה.

הבעיה הראשונה קשורה בסעיף 6 של דבר המלך. בסעיף זה ניתנה סמכות הנציב העליון להתקין תקנות למטרות מסוימות. לפי סעיף 14 של פקודת סדרי השלטון והמשפט הסמכויות של הנציב העליון העברו לממשלה ומהממשלה - לטריה. תעוררה הטאלה אם הסמכות לפי דבר המלך להתקין תקנות הגנה נוספות, אחרי הקמת המדינה, עדיין סצויה בידי הממשלה. על שאלה זו השיב בית המשפט העליון בשאלה. אלה דברי בית המשפט (בגצ" 10/48):

"לפי החוקים הקודמים נמסר הכוח להתקין תקנות לשעת חירום לידי הנציב העליון בלי כל צורך להזדקק למרותו של מוסד עליון. סמכות הנציב העליון עברה לפי סעיף 14 מפקודת סדרי השלטון והמשפט לממשלה הזמנית, אסר, אלמלא הסעיף 9 (סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט המעניק סמכות להתקין תקנות שעת חירום "ישראליות" שתקפן 3 חדשים אלא אם בית המחוקקים האריך את תקפן), יכולה ניתנה להמשיך בפעולות מבלי להזדקק למרותה של מועצת המדינה. בא סעיף 9 (א) למדנו, כי הסעיף 11 קובע אמנם שהמשפט שהיה קיים בא"י ביום 14 למאי 1948, ככלל זה דבר המלך במועצה, 1937, וכו'")

ועדת חוקה
30.5.51

יעמוד בתוקפו במדינה, אבל בכל הנוגע לסמכות להתקין תקנות לשעת חירום להבא יוגבל הנח הזה ע"י תנאים מסוימים, אשר האחד מהם הוא הרשאה לסימוס בו מאת מועצת המדינה. אין בטעיה הזה כל רמז שהתקנות הקודמות, הוצעו בזמן שהסימוס נכח הזה לא היה כפוף לתנאים האלה, תקפם פג ואין לראות כל סתירה בין דבר המלך המועצה 1939, ובין הטעיה 9 מפקודת סדרי השלטון והמשפט ע"י הטעיה 9 הוסיף להפעלתם של החוקים הישנים כמקור סמכות להתקנת תקנות בעתים, אך חוקיותו של המקור, כמשפט קיים, לפי טעיה 11 לא בוטל."

מסמעות ההחלטה הזו היא שאותו דבר המלך המונח לפניכם יכול לשמש לנו כיום על מנת לבדוק אם תקנות שעת חירום, 1945, הם בתחומם או חורגות ממנו, אבל אינן יכולות לשמש מקור סמכות להתקין תקנות להבא. המקור היחיד לסמכות להתקנת תקנות שעת חירום בישראל הוא טעיה 9 של פקודת סדרי השלטון והמשפט, ת"ח - 1948.

הנקודה השניה היתה - האם יש לראות את התקנות לשעת חירום כמקנות בטלות ובעיקר אם יש לראות תקנה 111 כבטלה בגלל בניגוד להוראות המנדט. והנה מה פסק בית המשפט העליון בנקודה זו (בג"צ 7/48):

ב"כ המבקש טוען שזו המעצר שנעשה לפי תקנה 111 (-) הנ"ל אין לו תוקף חוקי ושלושה נימוקים עימו:

ראשית התקנה 111 של תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, היתה סחוטרת תוקף מעיקרה, מפני שהמחוקק חרג ממסגרת שהוצגה בטעיפיה 2 ו-9 של המנדט הא"י;.....

..... אין לא בטעיה 2 ולא בטעיה 9 (של המנדט) הוראה האוסרת התקנת תקנות לשעת חירום אשר מטבעם עלולות להצר את חירות הפרט.....

..... אשר לתקנה 111 (1) - הרי היא הותקנה ב-1945 רק כתחליף לתקנה הדומה לה משנת 1936 שנועדה לכצב של שעת חירום ואשר בעצם חקייתה, אפשר לאסור, היתה מסווג ערובה לחופש הפרט עד כמה שמטרתה היתה הבטחת שלום הציבור.

אותה התקנה בשנות 1936-1939 עשויה היתה לסרת את צרכי מצב החירום שנוצר ע"י גורמים טובים עלינו לאלץ את השלטונות והישוב למעול להתכחש למטרת המנדט; אז, בגללי, לא היתה בה שום סטייה למנדט. אמנם אם פרסום הספר הלבן הידוע אשר התכחש למנדט באופן גלוי, נוצר מצב חירום מטוג אחר, אשר נתן לשלטונות את ההזדמנות להשתמש לתקנה הנ"ל כמכשיר לדיכוי כל מחאה להתקוממות נגד הפרת התחייבותיו של השלטון המנדטורי; לכן הפגיעה במנדט לא היתה בעצם התקנת התקנה הנ"ל כי אם בסימוס הזדוני אשר נעשה בה לצורך השגת מטרה בלתי חוקית, וכבר אמרנו בג"צ 5/48 כי אין הסימוס הזדוני בחוק נומל ממנו את תקפו. תוקפו של חוק אינו תלוי במטיבות שבהן משתמשים בו; כלומר אם החוק עצמו הוא בן תוקף אין הוא נעשה חסר תוקף, רק מפני שהשלטונות החלו להשתמש בו למטרה בלתי חוקית, החוק הסתיר לטוטר לאסור אדם בשעת ביצוע פשע אינו מאבד את תוקפו רק מפני שוטריים נוהגים לאסור אנשים חפים מפשע. מסקנתינו היא, גיפוא, כי התקנה 111(1) אינה פוגעת בעיקרי המנדט וטענתו הראשונה של ב"כ המבקש נדחית."

הנקודה השלישית שנתעוררה היתה: האם אפשר לומר שיש לראות את התקנות לשעת חירום כבטלות, מפני שהם עומדות בניגוד להכרזת העצמאות האוסרת סמדינת ישראל תהיה מוסתמת על יסודות החירות והצדק. בית המשפט העליון, כשאו דן בטאלה זו, פסק, שאין לראות את תקנות שעת חירום כבטלות מטעם זה. בית המשפט אמר (בג"צ 10/48):

כדי לשכנע את בית המשפט, הביא מר נוחימובסקי לפנינו את ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, שפורסמה בעתון הרשמי מס. 1, הכוללת את הפסוק "מדינת ישראל תהיה מוסתתת על יסודות החירות הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל".

לדברי ב"כ המבקש ההכרזה בכללת בהגדרה של "חוק" לפקודת הפירושים, 1945, והחוק הזה החזיר לאזרח במדינה את כל חירויות האדם, ומכיון שכך, הרי בוטלו כל אותם החוקים אשר שימשו קודם לכן מקור לתקנות השוללות חירויות אלה. ע"י ההכרזה הזאת, מדגיש ב"כ המבקש, נפתח דף חדש לחקיקה עצמית. הוא מודה אמנם, כי מצב מלחמה מצריך לעיתים תקנות לשעת חירום, אך לדעתו בא מסוים כך הסעיף 9 ויצר מכשיר חדש להתקנת תקנות כאלה, ואין להניח, כי סעיף זה התכוון להשאיר בתוקפן את ההגבלות הקודמות מתקופת המנדט, בספירה לדברי ההכרזה הנ"ל.....

.....אין אנו יכולים לקבל את טענתו הנלמדת של ב"כ המבקש. ההכרזה, כמו שטען מר טעיוביץ, סגן פרקליט המדינה, בא רק לשם קריאת העובדה של יסוד המדינה והקמתה לצורך הפרתה ע"י החוק הגבול-לאומי. היא מבטאה את חזון העם ואת ה"אני מאמין שלו", אבל אין בה מיום חוק קונסטיטוציוני הפוסק הלכה למעשה בדבר קיום פקודות וחוקים שונים או ביטולם. המוסד, אשר הוסמך ממניית לחוקק חוקים, במועצת המדינה הזמנית, שהוקמה עם ההכרזה על המדינה. המחקק הזה חקק את פקודת סדרי השלטון והמשפט והכריז, בסעיף 11 שבה, על המשפט אשר על פיו תנהג המדינה. צדק מר טעיוביץ בטענו, כי בכל מקרה שבו מתעוררת שאלה בדבר התוקף של איזו פקודה או תקנה מתקופת המנדט יש לפתור שאלה זו לאור הסמכות שיקבע באותו סעיף 11. אם לפי מבחן זה הפקודה או התקנה אינה עומדת בסתירה לפקודת סדרי השלטון והמשפט עצמה או לחוקים אחרים הנחקקים ע"י מועצת המדינה הזמנית או על פיה - הרי היא בתוכה.

הפקודה הרביעית היתה זו:

כדי לשכנע את בית המשפט, הביא מר נוחימובסקי לפנינו את ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, שפורסמה בעתון הרשמי מספר 1, הכוללת את הפסוק "מדינת ישראל תהיה מוסתתת על יסודות החירות, הצדק, והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל".

לדברי ב"כ המבקש ההכרזה בכללת בהגדרה של "חוק" בפקודת הפירושים, 1945, והחוק הזה החזיר לאזרח במדינה את כל חירויות האדם, ומכיון שכך, הרי בוטלו כל אותם החוקים אשר שימשו קודם לכן מקור לתקנות השוללות חירויות אלה. ע"י ההכרזה הזאת, מדגיש ב"כ המבקש, נפתח דף חדש לחקיקה עצמית, הוא מודה אמנם, כי מצב מלחמה מצריך לעיתים תקנות לשעת חירום, אך לדעתו בא מסוים כך הסעיף 9 ויצר מכשיר חדש להתקנת תקנות כאלה, ואין להניח, כי סעיף זה התכוון להשאיר בתוקפן את ההגבלות הקודמות מתקופת המנדט, בפתורה לדברי ההכרזה הנ"ל.....

.....אין אנו יכולים לקבל את טענתו הנלמדת של ב"כ המבקש. ההכרזה, כמו שטען מר טעיוביץ, סגן פרקליט המדינה, באה רק לשם קביעת העובדה של יסוד המדינה והקמתה לצורך הפרתה ע"י החוק הגבול-לאומי. היא מבטאה את חזון העם ואת ה"אני מאמין שלו", אבל אין בה מיום חוק קונסטיטוציוני הפוסק הלכה למעשה בדבר קיום פקודות וחוקים שונים, או ביטולם. המוסד, אשר הוסמך ממניית לחוקק חוקים, הוא מועצת המדינה הזמנית, שהוקמה עם ההכרזה על המדינה. המחקק הזה חקק את פקודת סדרי השלטון והמשפט והכריז, בסעיף 11 שבה, על המשפט אשר על פיו תנהג המדינה. צדק מר טעיוביץ בטענו, כי בכל מקרה שבו מתעוררת שאלה בדבר התוקף של איזו פקודה או תקנה מתקופת המנדט יש לפתור שאלה זו לאור הסמכות שיקבע באותו סעיף 11. אם לפי מבחן זה הפקודה או התקנה אינה עומדת בסתירה לפקודת סדרי השלטון והמשפט עצמה או לחוקים אחרים הנחקקים ע"י מועצת המדינה הזמנית או על פיה - הריהי בתקפה.....

ידוע לכם שבפקודת סדרי השלטון והמשפט נאמר שהמשפט שהיה קיים בארץ ישראל יעמוד בתוקפו, אבל הריא יעמוד בתוקפו בשינויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה. טענו בפני בית המשפט העליון שהקמת המדינה והרשויות שלה מחייבת לראות את התקנות האלה כבטלות, באשר יש בהן משהו הסותר את הקמת המדינה ורשויותיה. בית המשפט חזה טענה זו, באשרו (בכג"צ 5/48):

.....ועוד טען ב"כ המבקשים כי החוקים האנגליים הנ"ל שיפו את כוח הנציב (ע"י צווי הסלך) להתקין את תקנות ההגנה או את התקנות לשעת-חירום יש להם אופי דיקטטורי, אפילו אופי אנטי-יהודי עד כמה שהיו סכוונות להחניק את הישוב, את המפתחות הארץ על ידי יהודים ולבלוח את העליה היהודית לארץ.

ועדת חוקה
30.5.51

במובן בטלים, ובשנויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה, שנויים אשר אינם נותנים עוד מקום לתוקף כל החוקים הנ"ל.....

.....נדמה שכל הטענות השכליות הנ"ל שכוננתן להבחין בין טובים שונים של החקיקה נובעות לאמיתו של דבר יותר מהרגש מאשר מהשכל, והטוען את הטענות האלה טוכן אף להקריב לקרבן חוק, חף מפשע" כמר אך ורק מפני שהוא נדחף למסקנה כזאת, כדי להיות עקבי בטענותיו. אבל בעצם מכוונים החצים נגד תקנות ההגנה והחוק האנגלי שעליו הן מתבססות.

איננו סבורים כי מחוקק במדינה דימוקרטית אינו יכול להוציא חוק המאפשר תקנות לשעת-חירום; נמצאים חוקים כאלה גם בחוקות הדמוקרטיות ביותר, למשל, בחוקה של הרפובליקה הויטרית של גרמניה. אבל את הדוגמה היותר קרובה לנו אנו מוצאים בפקודה שלנו, בפקודת סדרי השלטון והמשפט תש"ח - 1948 - הכוללת בסעיף 9 הוראה מפורשת על תקנות לשעת חירום. המכריע כאן לא מציאותן של תקנות לשעת חירום כי אם אופן הסמוך בהן. אי אפשר היום לבוא ולטעון לפנינו שלתקנות שעת-החרום שיצאו בימי שלווה הסנדט אין עוד תוקף מפני שהתמסרו בהן לשטוש אנטי-יהודי

נקח לדוגמה את פקודת רכישת קרקעות לצרכי צבור משנת 1943 מתקופת הסנדט; לפי אבן הבוחן של ב"כ הסבבקים הפקודה הזאת בודאי עוררה בתקפה. בניח דק לצרכי הסברת העניין, שהשלטון השתמש בפקודה הזאת באופן שרירותי להחרמת קרקעות רק מיהודים. אין להעלות על הדעת טענה שמפני השמוש השרירותי בפקודה הזאת, פקודה אשר בלשונה אינה מכילה כל הפליה, - הפקודה עצמה סחוסרת כל תוקף.....

.....לאור הטענה הזאת יצטרך בי"ם זה קודם כל לקבוע שהתהווה שנוי מתוך הקמת המדינה, מהו השנוי, ולסקול אם השנוי הזה מצריך בטול חוק מסוים, וכל זה יצטרך ביה"ם לעשות בצורה של פקס-דין המכריז כי החוק אינו עוד בר-תוקף. זהו בדיוק תפקיד המחוקק, ואין להניח שסוים אופן שהמחוקק הישראלי בהזכירו את המלים, "ובשנויים וכו'" נתכוון להעביר חלק מתפקידו לבית-המשפט.

המחוקק לא היה טומן בטלים, בשנויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה הכרעה חשובה כזאת כבטול מערכת תקנות ההגנה והתקנות לשעת חירום.....

.....כאשר אנו קוראים את הפרק הרביעי המוכתר במלה, "המשפט" בשלמותו, אנו למדים שהכוונה בטלים, ובשנויים הנובעים מתוך הקמת המדינה ורשויותיה" היא לשנויים טכניים כאלה אשר בלעדיהם אי אפשר להפעיל את החוק אחרי הקמת המדינה ורשויותיה החדשות. במלה "שנויים" נתכוון המחוקק לשנויים הנובעים מאליהם מהקמת המדינה ורשויותיה ואינם מצדיקים שיקול דעת מיוחד כדאוש לשאלה אם להסמיך חוק מתוך מערכת החוקים הקיימת.....

הבאתי דברים אלה לפניכם, כדי להראות לכם שני דברים:

א. כדי להעמידכם על כך שבדבר המ"לד במועצתו משנת 1937 נסתם כמקור של סמכות לחקיקה נוספת;

ב. כדי להראות שבחינת התוקף של התקנות עצמן במדינת ישראל שולחו בהן בבית המשפט העליון חצים מכוונים שונים, אך עד כה בית המשפט העליון פסק תמיד שהן עומדות בתוקפן.

ברצוני להציע שינוי קטן בנוגע לסדר הדיון. לעומת הסדר שהציע אתמול יו"ר הוועדה. אני בכונה ערכתי את הרצאתי על הסמכויות הקיימות בצורה של 8 עניינים.

באופן כללי ברצוני לומר, כי בהצעת המשלה משנת תש"ט מצויים מתוך 8 עניינים אלה 4 עניינים בלבד. יש שם הגבלות על חופש הפרט, כלומר מעצרים והגבלות אחרות; יש שם אמצעי בטחון כלליים - עוצר, הגבלות על תנועה וכו'; יש שם צנזורה; ויש פרק על סמכויות עזר לביצוע הסמכויות העיקריות. בהרצאתי זו הוסברו 4 העניינים הנוספים, והם: ההוראות הפליליות הנוספות, העונשים האזרחיים והנוספים, בתי הדין הצבאיים לטיפול אזרחיים, והסמכות להכריז על מצב צבאי.

הייתי מציע לוועדה שסדר הדיונים יהיה על כל אחד מהעניינים האלה לתוד, כי גם מבחינה טכנית, כשאנו צריכים לטרת את הוועדה בניסוח מסקנותיה בלשון חוק, סלאכתנו תהיה יותר קלה אם הוועדה תיטול ענין מסוים, תקבע את עמדתה לגביו, ואז אנו נוכל לערוך פרק זה תוך כדי המשך הדיונים בוועדה בעניינים אחרים.

ועדת חוקה
30.5.51

היו"ר נ. ג. גירן

בשם הוועדה אני מודה למר צדוק בעד הרצאתו המאפפת.

ח. כהן - היועץ המשפטי:

ברצוני להוסיף סילים מספר לדברי חברי מר צדוק בקשר לסדר הדיון. אל תחליטו להסמפק בדיון על אותם 4 העניינים הנכללים בהצעת המסלול מסנת ת"ט. שלטונות הבטחון רואים אפשרות רבה באפשרות של שיפוט צבאי על אזרחים בטטחים מסויימים, אלה הם שטחי הספר. המדובר בעיקר בהעברת גבול והברחת גבול, הן שלובני-מנחם והן של נכסיים. הפחת המסלול מסנת ת"ט אינה מכילה הוראות אשר מאפשרות שיפוט צבאי כזה על אזרחים. לכן, הייתה מציע שהוועדה תדון גם על טאלה זו; ושתהון על כל 8 העניינים שהזכיר חברי מר צדוק.

היו"ר נ. ג. גירן

לפי מה שהחלטנו אתמול, אחרי שסייעת ההרצאה עלינו לעבור לסדר הדיון שלנו. לפני כן עלינו לסיים

את הדיון על החוק לפיטול חוקי הגבנה.

ועדת המסנה מציעה חוק קצר מאד. היו בוועדת המסנה כמה תתי-נויות. חוק זה טובא לכנסת לקריאה ראשונה והחברים, בין אם מסכימים לו או לאו, החליטו להביא את הענין לקריאה ראשונה.

ישנם שלוש תיקונים, והם:

- 1) שהחוק יקבל חוקף אחרי סיהיה "חוק הגנה";
- 2) שהחוק יקבל חוקף במקום אחרי 3 חדשים, אחרי 6 חדשים;
- 3) שהחוק יקבל חוקף חיכך ומיד.

עלינו להצביע ולהחליט מתי, לפי הצעתנו, יקבל החוק חוקף.

מ. בן - עמי :
אני מציע שלא להצביע על כך היום, אלא רק ביום ב' הבא להצבעה וביום ג' לקריאה ראשונה.

ז. ורטהייג :
הצעה, שנחנן בדרך הרגילה, כשמוכא דו"ח מועדת מטנח, נהוג אצלנו ששומעים את דעות המיעוט בועדת המטנח ומצביעים עליהן.

היו"ר נ. ניר :
אני מציע שלא נדון עכשיו בטאלח זו. כל החברים שיש להם הצעות אחרות יביאן אותן לישיבה הבאה ואז נצביע עליהן. למחרת הישיבה בה תיערך ההצבעה, נביא את החוק לקריאה ראשונה.

ההצעה נתקבלה.
=====

הישיבה הבאה תתקיים ביום ב' הבא בטעה 10.00.

ברצוני להציע, כי במסך הזמן שנשאר לנו, שלא נכנס לדיון לעצם העניין, אלא רק על סדר הדיון. ברצוני לקבוע את הדרך בה נלך, או שנדון על כל פרק לחוד, ואם כן, עלינו להחליט על איזה פרקים; או שהדיון יהיה כללי.

א. חבורי :
אני מעדיף מאד דיון על יסוד איזון שחיא הצעה קונקרטיה. שמענו כי למישהו מהחברים יש נוסח של הצעה שלמה, אני מציע שנוסח זה יאמס לנו כיסוד.

ב.צ. דינבורג :
אני מציע לקבל את הצעת מר צדוק ולדון על 4 עניינים. ביום ב' נדון לראשונה על אמצעי כטחון, אח"כ על הסעיף החליטי צריך להיות: סמכויות אזרחים; והסעיף הרביעי: הנבלות על חופט הפרט. אם יש סעיף נוסף - הביאו הצעה לכל סעיף, או עקרונות מסויימים כדי שנוכל לדון בהם.

ה. טובי :
יש לקבוע סדר קונקרטי לעבודה, לדעתי, אפשר ללכת לפי סדר הדברים שהציע מר צדוק, ז"א, שהועדה חוריד מעל סדר יומה עניינים שהממשלה בטנת 1949 לא רצתה בהם. אם עניינים אלה אצא מסוללים בעיני הממשלה, הם צריכים להיות מסוללים גם בעיני הועדה.

י. חררי :
אני בעד זה שנדון פרק פרק, כדי שהויכוח יהיה יותר יעיל, נתחיל מ-4 הפרקים הנזכרים בהצעת הממשלה.

מ. בן-עמי :
חוטבני שהשאלה הדחופה ביותר כרגע היא בענין חופט הפרט; נתחיל בזה. אחרי כן נראה מה הלאה.

י. בדר :
הצעת מסדר המספטים, מחוץ למסגרתה, כולה פסולה
בעיני. לכן אני מציע, שאם מסדר המספטים לא
יביא לנו הצעה אחרת, שנחיל מהצעת מסדר המספטים משנת 1949.
אולי יהיה צורך בדיון כללי על כל פרק. זה לא יהיה דיון כללי על
היסודות, אלא על כל פרק וזה יהיה יותר קל לטכניקה של הדיון.

ז. ורפטיג :
אם לא נחיל את הדיון על סמך הצעה איזה שהיא,
יהיה הויכוח הכללי ללא תוצאות. לכל כל הצעה
קונקרטית שהיא עלולה לעזור לנו.

אני מוכן לקבל את הבסיס של מחרה המספטים, אך
על פי הנדמה לי כי זוהי הצעה לא טובה.
האם אפשר לבקש את מסדר המספטים שיביאו לנו עד
יום ב' הבא הצעה מחוקנת של ההצעה שלהם?

לדעתי צריכה הצעת החוק שאנו עומדים לקבל לכלול
רק 4 ענינים:

- (א) ענין הצנזורה;
- (ב) סעיף או פרק שידבר על בעית המסתגנים והיחס
המספטי אליהם;
- (ג) פרק טעריך לכלול הוראות בדבר הכרזת מימסל
צבאי רק בשטח מסוים של המדינה, בתנאים של חירום;
ומהן תוצאות הכרזת שטח מסוים של המדינה כשטח של
מימסל צבאי. (לדעתי, כוח-דיון צבאי יכול להיות
רק בשטח כזה).
- (ד) בעית הכרזת שטח מלחמה; מי, מחו ובאיזה תנאים
אפשר להכריז במדינת ישראל מצב של שטח מלחמה.

אלה הם הפרקים ולא יותר. אני חולל את כל
הסעיפים על עונשים אדמיניסטרטיביים ועל מעצרים אדמיניסטרטיביים
כימים ולא הורו עליהם כשטח מלחמה.

ד. בר-רב-חאי :
המסנה ליועץ המספטי ניסח 4 בעיות אשר לדעתי
צריכות למצוא פתרון בחוק הזה. את זה אפשר
לכרר רק בעצם הדיון. ניקח בעיה בעיה ונקבע עקרונות מה אנו רוצים
ובעקבותיהן יבוא הניסוח.

מ. בנין :
כמצב הקניח, איני סבור שכדאי להטיל על מיטתו
ממסדר המספטים לעשות מלאכה אשר יחכן כי תהיה
מלאכה לבטלה. לכן, אני מציע שנקבע לנו יסודות לריסום ההצעה בכתב.
לא הייתי קובע מראש את סדר הדיון ל-4 הפרקים,
אני מציע לקבוע את הפרק הראשון ואח"כ נמשיך ונקבע איזה יהיה הפרק
השני.

במקום הראשון אני מציע להעמיד את הבעיה אשר
למען הכללחה ופסטוחה אקרא לה: "סמכויות סימוניות לשלטון המבצע".
זה כולל בעיקר את ענין המעצר האדמיניסטרטיבי. אחרי הדיון החליט
הועדה אם היא בעד מתן רשות להחזיק אדם במעצר כזה. אם רוב הועדה
יחליט בחיוב, - יביא לנו מסדר המספטים הצעה מתאימה לכך.

אח הפרק השני הייתי מציע לקרוא: "צנזורה".

לעת עתה נסתפק בחני פרקים אלה. לאחר שנסיים
אח הדיון בהם, נחליט איזה יהיו הפרקים הבאים.

י. כסה :
אני מסכים שבסוד יחמסו לנו חוקי החירום מסנת
ח"ט.

ה. צדוק :
בסיכום דברי לא החכוונתי לומר שצריך לדון ב-4,
או ב-2 או ב-6 דברים, הבאתי לפניכם את העובדה
שחקנות טעת חירום דנות ב-8 דברים וציינתי בפניכם את העובדה, שהצעת
הממשלה מסנת 1949 דנה ב-4 דברים בלבד. בידיכם ההחלטה בכמה ענינים
לדון; אם ב-4, 6, או 8.

אני רואה אפשרות ללכת באחת מסתי הדרכים:
או סיקחו כמורה דרך למטריה בלבד את ההצעה
מסנת 1949; או אם יש רצון ללכת בדרך אחרת, - שחועדה תקבע את סדר
הענינים בהם תדון.

אם ייקבע סדר הענינים, אני מוכן לנסח לועדה
מעין שאלון אשר ההכרעה באותו ענין מחייבת לחסיב עליו. למסל:
מעצר ארמיניסטרטיבי - אם כן, באיזה תנאים, מאיזו סמכות ובאיזה
סייגים. על יסוד הסובותיכם נציע הצעת חוק.

היו"ר נ. ניר :
מכל ההצעות אני מכין סקודם כל יסנה הסכמה
כללית לדיון כללי על כל הענין לא יחקיים.
מצד סני אני מכין שהחברים מסכימים לקיים דיון כללי על כל חלק
וחלק.

עלינו להחליט אם אנו קובעים ברגע זה את כל
הפרקים, או סנקבע עכציו רק את הפרק הראשון ואולי גם את השני אצאא
ולאחר הדיון בהם נחליט איזה פרק יבוא אח"כ.

חושבני כי החברים יסכימו סנקח פרק אחד וחלק
זה נעכיר לדיון כללי קצר על הפרק הראשון והשני. האם בפרק סנקח
נלך לפי הטיוטא של ח"ט, או סנקס ניסוח ממסרד המספטיים?

הוחלט לבקס ממסרד המספטיים. לפי הפרקים, לחכין
שאלון, כפי שהציע מר צדוק.

חושבני, כי החברים יסכימו שהפרק הראשון יהיה:
"הגבלות חופט הפרט".

ב.צ. דינבורג :
לדעתי, הפרק הראשון צריך להיות: "מצב חרום
ואמצעי בסחון".

ה צ ב ע ה

בעד הצעה ב.צ. דינבורג - 6,

בעד הצעה היו"ר - 8

נחקבלה הצעה היו"ר,
שהפרק הראשון יהיה:
"הגבלות חופט הפרט".

היו"ר נ. ניר : הפרק השני יכול להיות "מצב חרום ואמצעי בטחון" -
הצעת מר דינבורג, או "צנזורה".

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שהפרק השני יהיה "מצב חרום ואמצעי בטחון" - 3
נגד ההצעה - ד ג נ
- רוב.

ההצעה לא נחקבלה.

נבקש ממשרד המשפטים להכין לנו סאלון בנוגע
להגבלות על חופס הפרט.

(היטיבה נסתיימה בטעה 10.45)